

Praktijknetwerk Natuurlijk Afkalven

Verslag bijeenkomst van de LTO, het stamboek Belgisch Witblauw en het stamboek Verbeterd Roodbont over het plan van aanpak ter bevordering van meer natuurlijke geboortes bij dubbelgespiede vleesveerassen

Op dinsdagavond 4 februari vond de bijeenkomst van Praktijknetwerk Natuurlijk Afkalven op uitnodiging van de LTO over het plan van aanpak plaats voor alle fokkers van Belgisch Witblauw (BWB) en Verbeterd Roodbont (VRB). Ook niet stamboekleden van beide vleesveerassen waren op deze bijeenkomst welkom. Het doel van het praktijknetwerk is om het draagvlak voor natuurlijk afkalven te vergroten onder fokkers van VRB en BWB. Het praktijknetwerk borduurt voort op eerdere projecten zoals het project Natuurlijke Luxe (2008-2013) en het Wetenschapswinkelproject Keizersneden bij vleesvee (2011-2013).

Leon Moonen (LTO) zat de bijeenkomst voor en daarnaast waren Jan van de Wiel (BWB), Johan van der Ven (VRB) op de bijeenkomst aanwezig evenals Marieke Hoste, de lobbyist van de LTO. De bijeenkomst werd bezocht door vijftig fokkers van de rassen VRB of BWB. Enkele fokkers fokken met zowel VRB als BWB.

Welkom (*Leon Moonen*)

Het stamboek VRB en het stamboek BWB hebben de afgelopen weken bijeenkomsten gehad met leden van het stamboek over het plan van aanpak. Deze bijeenkomst van 4 februari is één van de bijeenkomsten over het plan van aanpak. Binnen de kaders kan er tijdens deze bijeenkomst input geleverd worden voor het plan van aanpak. Doel van het plan van aanpak is om beide vleesveerassen te behouden en gezamenlijk te werken aan meer natuurlijke geboortes.

De LTO heeft de afgelopen maanden samen met de beide stamboeken gewerkt aan het plan van aanpak. Ook is er contact geweest op initiatief van Heijdra Vleesvee met het ministerie van Economische Zaken over het plan van aanpak en de financiële gevolgen voor de sector. Met de staatssecretaris is afgesproken om de financiële gevolgen van toewerken naar meer natuurlijk geboortes te beschrijven in het plan van aanpak.

Introductie praktijknetwerk (*Karen Eilers*)

Jan van de Wiel (BWB) en Johan van der Ven (VRB) hebben de subsidie voor het praktijknetwerk aangevraagd. Samen met de LTO-Vakgroep Vleesveehouderij wil het praktijknetwerk meer draagvlak creëren voor natuurlijk afkalven door het organiseren van verschillende bijeenkomsten met fokkers van beide vleesveerassen. Het praktijknetwerk zal ook in gesprek gaan met (toekomstige) dierenartsen en afnemers. Daarnaast wordt er een filmpje over dit onderwerp ontwikkeld om gemakkelijker naar de politiek en de media te kunnen communiceren.

Op 4 oktober 2013 stuurde staatssecretaris Dijkzwa een brief naar de Tweede Kamer waarin zij schrijft dat 'runderen natuurlijk moeten kunnen afkalven'. In overleg met beide stamboeken, LTO, en andere belanghebbenden is afgesproken dat de sector in januari 2014 een plan van aanpak moet presenteren om het routinematig gebruik van keizersneden terug te dringen. In eerste instantie zal de staatssecretaris beoordelen of ze dit plan perspectiefvol genoeg vindt. Wanneer het plan voldoende perspectiefvol is, mag er verder gefokt gaan worden met beide rassen indien men aangesloten is bij een fokprogramma dat toewerkt naar meer natuurlijke geboortes. In 2018 zal de staatssecretaris de uitvoering en effectiviteit van het plan van aanpak

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa
investeert in zijn platteland

evalueren. De uitvoering van het plan van aanpak ligt, in eerste instantie bij de beide stamboeken. De beide stamboeken schrijven het plan van aanpak samen met de LTO.

Het meten van de bekkens van zowel vrouwelijke als mannelijke dieren is één van de belangrijke punten in het plan van aanpak. Het meten van de bekkens geeft inzicht in gunstige lijnen en de bekkenmaten kunnen gebruikt worden voor het berekenen van fokwaarden. Het is bekend dat een moederdier met een groot bekken gemakkelijker afkalft dan een moederdier met een klein bekken. Ook de grootte, bouw en ligging van het kalf kunnen factoren zijn die het geboorteprocés beïnvloeden.

Het lobbyproces in Den Haag (Marieke Hoste)

Het lobbyen wat betreft de routinematige keizersnede bij vleesveerassen loopt als sinds het begin van 2013. Met de brief van staatssecretaris Dijkzma aan de kamer in oktober 2013, startte de LTO met intensief lobbyen over de verschillende punten die in de brief aangestipt worden. Allereerst bekijkt de LTO hoe de sector er voor staat in politiek Den Haag en wat de meningen zijn van de verschillende partijen. Ook onderzoekt de LTO hoe partijen zich in het verleden hebben opgesteld over de landbouw, dierenwelzijn en over specifieke zaken die in de brief naar voren komen.

Wat betreft de keizersnede lagen er kansen bij de PvdA, de CU en de PVV. Zij bepalen in het huidige kabinet of er een landbouw of 'linkse' meerderheid is. De LTO gaat vervolgens met deze drie partijen in gesprek en informeert ook de Tweede Kamer over haar standpunten. Op die manier probeert de LTO politici achter zich te scharen. In het debat over de brief van de staatssecretaris Dijkzma bleek dat niet alle partijen zich uitspraken over de keizersnede. In het debat werden enkele moties ingediend en maar één van de moties ontving voldoende steun en werd aangenomen (zie onderstaand tekstblok). Hieruit blijkt dat de Tweede Kamer mee gaat in het standpunt van de staatssecretaris.

Motie Kamerlid Lodders, VVD

De Kamer, gehoord de beraadslaging, constaterende dat de regering voornemens is om op korte termijn maatregelen te nemen om de ingrepen in de veehouderij te verminderen, zoals het verbod op keizersnedes bij vleesrassen en het stoppen van couperen van staarten in de varkenssector; overwegende dat het te snel invoeren van een verbod op ingrepen in de veehouderij grote risico's heeft voor dierenwelzijn en dat dit kan leiden tot grote economische schade; overwegende dat sectoren zelf reeds ook de handschoen hebben opgepakt en plannen hebben gemaakt om ingrepen op een verantwoorde manier uit te faseren; verzoekt de regering, de voortgang van de maatregelen om te komen tot het verantwoord stoppen van ingrepen in de veehouderij te evalueren en de uitkomst hiervan mee te laten wegen bij het definitief invoeren van deze maatregelen, en gaat over tot de orde van de dag. (Motie 710, 28 286)

Deze aangenomen motie van kamerlid Lodders (VVD) bevestigt wat de staatssecretaris in haar brief naar de Tweede Kamer schreef. De maatregelen die de sector neemt, zullen geëvalueerd worden. De uitkomst van deze evaluatie zal meewegen bij het mogelijk invoeren maatregelen. De aangenomen motie verandert daarom niets aan de bestaande situatie en aan het schrijven van het plan van aanpak.

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa
investeert in zijn platteland

Invulling plan van aanpak VRB (Johan van der Ven)

Het bestuur en de foktechnische commissie van het stamboek VRB hebben nagedacht over de inhoudelijke bijdrage van Verbeterd Roodbont aan het plan van aanpak. Namens het stamboek Verbeterd Roodbont presenteerde Johan van der Ven de onderstaande punten die het stamboek in het plan van aanpak wil opnemen.

1. Fokkers doen actief mee met het meten van de bekkens. Vrouwelijke dieren worden vanaf 30 maanden en mannelijke dieren vanaf 24 maanden gemeten.
2. Stieren gebruiken waarvan foktechnische informatie van bekend is en die aanbevolen zijn voor dit project.
3. Zoveel mogelijk fokken met dieren met gunstige bekkenmaten.
4. Uit deze dieren (zie 3) verwachtingsvolle jonge stieren inzetten.
5. Veelbelovende stieren voor natuurlijke dekking laten rouleren onder fokkers en sperma vangen en invriezen.
6. Meer bewustwording creëren bij de veehouders over het natuurlijke geboorteproces.
7. Mentaliteitsverandering bij dierenartsen om een natuurlijk geboorteproces te begeleiden bij dubbelgespiede vleesveerassen.

De bijdrage van het stamboek VRB verschilt van het stamboek BWB. Zo vallen de stieren van VRB onder Nederlandse KI-verenigingen, waardoor intensiever met de KI-verenigingen kan worden samengewerkt op dit gebied.

Invulling plan van aanpak BWB (Jan van de Wiel)

Het BWB stamboek zal met het plan van aanpak niemand iets verplichten maar probeert politieke en maatschappelijke ruimte te creëren. Deze ruimte is nodig omdat fokken richting natuurlijk afkalven tijd kost; een aantal generaties. De bekkens van de vrouwelijke en mannelijke dieren moeten gemeten worden om zo fokwaarden t.a.v. bekkenmaten te berekenen. Samen met informatie over de grootte van het kalf en de lengte van de draagtijd kunnen gunstige lijnen geselecteerd worden. Met deze lijnen kan er vervolgens gefokt worden richting meer natuurlijke geboortes bij het BWB ras.

Het stamboek BWB is in gesprek met CRV en de Belgische KI-verenigingen om de cijfers over bekkenmaten van de stieren inzichtelijk te maken. Fokkers moeten zelf ook aan gaan kloppen bij KI-verenigingen om cijfers over bekkenmaten te ontvangen. De gegevens van de mannelijke dieren zijn nodig omdat zij 50% van de vererving van bekkenmaten bepalen. Daarnaast is het belangrijk om alle informatie over de vrouwelijke dieren inzichtelijk en vrij toegankelijk te maken. Hiervoor is de medewerking van de fokkers van BWB nodig. Enkele dieren zijn al gemeten in het kader van het project Natuurlijke Luxe; deze gegevens zullen openbaar gemaakt worden.

Belangrijkste speerpunt van het stamboek is om gezamenlijk de bekkens te meten van zowel de vrouwelijke (vanaf 12 maanden) als de mannelijke dieren (vanaf 18 maanden). Op die manier kan er gewerkt worden aan meer natuurlijke geboortes.

Discussie plan van aanpak

Een fokker geeft aan dat met fokken richting meer natuurlijke geboortes de kans op inteelt kan toenemen, met name binnen het stamboek VRB met een kleine stierenpopulatie. De spoeling van stieren is al dun en selecteren op stieren met een ruime bekkenmaat maakt selectie nog lastiger. Dit zal mogelijk een plek krijgen in het plan van aanpak om te laten zien dat fokken richting meer natuurlijke geboortes tijd kost en geen gemakkelijk proces is.

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa
investeert in zijn platteland

Ook de kosten voor het meten van de bekkens worden door de fokkers ter discussie gesteld. De kosten betreffen de voorrijkosten voor de bekkenmeter en de kosten voor het meten van de bekkens voor dieren. De stamboeken zijn na overleg tot gezamenlijke prijzen gekomen: €30,00 voor de voorrijkosten en €7,50 per dier voor het meten van de bekkens. Voor bedrijven met een groot aantal dieren kan er gekeken worden of er een uurprijs berekend kan worden. De prijzen voor het meten van de bekkens voor niet-leden zijn door beide stamboeken nog niet vastgesteld.

Verschillende fokkers geven aan dat ook contact met de dierenarts, voermanagement en het begeleiden van een natuurlijke geboorte een rol spelen. Beide stamboeken gaan aan de slag met deze factoren om fokkers van advies te voorzien. Deze onderwerpen komen ook aan bod tijdens praktijknetwerk bijeenkomsten. Daarnaast benoemen enkele fokkers dat het BWB ras hoog scoort op het gebied van ecologie en dierwelzijn. Zo heeft het ras de afgelopen jaren stappen gezet om de erfelijke tekortkomingen volledig terug te brengen.

Samenvattend was het een goede bijeenkomst waarin het belang van het plan van aanpak duidelijk is geworden. Er was veel positieve energie om te gaan werken aan meer natuurlijke geboortes. Driekwart van de vijftig aanwezigen gaf aan de bekkens van zijn of haar dieren te gaan meten. Dit brengt het totaal aantal opgaven voor het meten van de bekkens op 71 fokkers, naast de fokkers van VRB waarvan de dieren al gemeten zijn.

*Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa
investeert in zijn platteland*